

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Kırsal Alanlarda Sivil Toplum Gelişimi

Sivil Toplum Destek Programı III

MART 2022

Bu yayın Avrupa Birliđinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Akdeniz Naturel Yaşam Derneği sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliđinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

ÖNSÖZ

Türkiye’de sivil toplum kuruluşları son yıllarda hem niceliksel hem de niteliksel olarak gündemde daha etkin bir biçimde yer alıyor. Bu durum sivil toplum kuruluşu sayısındaki artışa da yansıyor. Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü verilerine göre 2008 yılından itibaren dernek ve vakıf sayılarında düzenli bir artış görülmektedir.

Sağlıklı gıda ve temiz çevre, günümüz toplumunun öncelikli hassasiyetlerinin başında gelmektedir. Birçok STK da bu konuda faaliyet göstermekte ancak karar alma mekanizmasında yer almakta zorlanmaktadır. Derneğimizin Mersin ilinde bulunan ve bu konuda faaliyet gösteren STK’lar ile yaptığı görüşmelerde “Tarım ilaçlarının yanlış kullanımı sonucu oluşan etkiler” ön plana çıkmıştır.

Mersin ilimizde tarımsal işletmelerde özellikle insanlar için kanser yapma riski taşıdığı belirtilen (WHO ve IARC) Glyphosate etkili herbisitler (yabacı ot ilacı) kullanılmaktadır. Kullanılan bu herbisitler, uygulandığı toprakta, yağış ve/veya sulama sonucunda, taban suyuna karışarak çevre ve insan sağlığı için tehdit oluşturmaktadır. Toprakta kalıntı yaptığı için topraktaki canlıları etkileyerek toprağın fiziksel ve yapısal özelliklerini bozmaktadır. Ayrıca uygulanan herbisitler yabancı otların bünyesinde ilaç kalıntısı (pestisit) bırakarak hayvan yemi ve yeşil gübre olarak kullanılmasını sakıncalı kılmakta ve doğal hayata en fazla katkı sağlayan arıların faaliyetlerini engellemektedir.

Mersin ilimizde bulunan Tarım ve Kırsal Kalkınma alanında faaliyet gösteren STK’lar ile aramızda oluşan diyalog ve görüşmeler neticesinde Tarım, Kırsal kalkınma ve Çevre alanındaki politikaların oluşması esnasında, savunuculuk ve lobicilik faaliyetleri ile karar alma mekanizmasında yer alan STK bulunmadığı gözlemlenmiştir.

Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından uygulanan, Merkezi Finans ve İhale Biriminin sözleşme makamı olduğu Sivil Toplum Destek Programı – III kapsamında Akdeniz Naturel Yaşam Derneği (NATURELDER) liderliğinde yürütülen TR2016/DG/03/A3-01/018 numaralı Kırsal Alanlarda Sivil Toplum Gelişimi Projesi, Türkiye’deki önemli sorunlardan biri olan tarım ilaçlarının yanlış kullanımı, özellikle de yabancı ot mücadelesinin kültürel, mekanik ve biyolojik yollarla yapılmasının teşvik edilmesi amacıyla, Mersin ilimizdeki yerel Kamu Kuruluşları ve STK’larla işbirliği halinde, Kent konseylerinde ve Tarım Bakanlığı’nın Zirai Yayım Faaliyetlerine bu konunun politika ve karar alma süreçlerine daha aktif demokratik katılım yoluyla gündeme alınması yönünde daha iyi bir sivil diyalog ile STK’ların organizasyon ve kurumsal kapasitelerini artırmak ayrıca yerel ve ulusal düzeyde karar alma süreçlerine katılımı teşvik etmek için uygulanmıştır.

Sağlıklı gıda, temiz çevre ve güçlü bir sivil topluma destek olmayı amaçlayan projemiz için finansman sağlayan Avrupa Birliği ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu’na bizden desteğini esirgemeyen Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı’na, projemize katkıları nedeniyle tüm proje iştirakçilerimize ve proje paydaşlarımıza, proje uygulama dönemi içerisinde özveri ile çalışan proje ekibi ve NATURELDER üyelerine teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

Avni TAŞYÜREK

Akdeniz Naturel Yaşam Derneği Başkanı

İçindekiler

Önsöz	1
Yerelde Sivil Toplumun Önemi	3
Sivil Toplum Destek Programı	4
Proje Hakkında Bilgi	5
Proje Faaliyetleri	6
Projenin Kamuoyuna Tanıtım Toplantısı	6
Mersin İlinde STK'ların Mevcut Durum Analizi	7
STK'ların Karar Alma Mekanizmaları Eğitimi	8
Sivil Toplum Kuruluşu Üyelerinin Eğitimi	10
Yurt Dışı Çalışma Ziyareti	12
Proje Websitesi, Bilgilendirici Kitapçık ve Broşürler	13
Kampanya	14
Herbisitlerin Sağlıklı Kullanımı Eğitim Programı Çalıştayı	17
Proje Final Toplantısı	19
Sonuç	20

Yerelde Sivil Toplumun Önemi

Sivil toplum, ülkelerin demokratikleşme, demokrasilerini güçlendirme süreçlerinde son derece önemli işlevlere ve rollere sahiptir. Son yıllarda bu öneminin farkına varılarak, siyasi, ekonomik ve toplumsal kalkınma söylemlerinde sivil topluma gittikçe daha çok yer verilmeye başlamıştır. Nitekim sivil toplum sayesinde vatandaş taleplerinin tabandan yükselerek daha bütünsel ve sistematik bir şekilde duyurulması ve vatandaşların yaşadığı reel sorunların çözüme ulaşması daha kolay hale gelmektedir.

Yerel yönetimlerin demokratikleşmesi, demokrasilerinin güçlendirilmesi yerelde bulunan sivil ya da sivil olmayan tüm örgütlerin iş birliğini gerektirmektedir. Bu iş birliği, yerel halkın ve onu temsil eden sivil toplum kuruluşlarının karar alma süreçlerine katılımıyla gerçekleşecektir.

Sivil toplumun karar alma mekanizmalarında yer edinmesi aynı zamanda, şeffaflık ve hizmet kalitesinin sürekli iyileştirilmesi sürecinde de son derece kritik önem taşımaktadır. Bu faydaları nedeniyle, sivil toplum sadece merkezi yönetimler katında değil, yerel yönetimler ve yerel kalkınma süreçleri nezdinde de sıklıkla başvurulacak paydaşlar haline gelmiştir.

Yerel yönetim düzeyinde yönetim tartışmaları yeni olmamakla birlikte, sivil toplum ile bir arada değerlendirilmesi söz konusu tartışmaya yeni bir ivme kazandırmıştır. Dolayısıyla, sivil toplum örgütleri bağlamında gerçekleştirilen yerel demokrasi tartışmaları, yerel düzeyde demokratik kazanımların daha kalıcı olmasını sağlayıcı bir işleve sahiptir.

Sivil Toplum Destek Programı

Sivil toplum; Kopenhag siyasi kriterleri, AB müktesebatına uyum ve sivil toplum diyalogu temelinde yürütülen müzakere sürecinin önemli bir aktörü olarak öne çıktı. Sağlıklı işleyen bir demokrasinin, AB standartlarına ulaşmanın, Türk ve AB toplumları arasında kalıcı bağlar kurmanın güçlü bir sivil toplumla mümkün olabileceği anlayışı önem kazandı.

2014 yılına kadar farklı öncelik alanlarına ve çeşitli hedef kitlelere sağlanan sivil toplum destekleri Katılım Öncesi Yardım Aracı'nın 2014-2020 yıllarını kapsayan ikinci döneminde (IPA II) "Sivil Toplum Sektörü" çatısı altında toplandı. T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, Sivil Toplum Sektörünün lider kuruluşu olarak sektörün programlanması ve izlenmesi görevini üstlendi.

Sivil Toplum Sektörü dört öncelik alanını destekliyor:

1. STK'lara yönelik yasal çerçevenin iyileştirilmesi
2. Kamu - sivil toplum işbirliğinin desteklenmesi
3. STK'ların kapasitelerinin güçlendirilmesi
4. Türkiye-AB arasında sivil toplum diyalogunun geliştirilmesi

Uygulama süreci 2021 yılının Nisan ayında başlayan ve 2023 yılına kadar devam etmesi planlanan Sivil Toplum Destek Programı'nın üçüncü döneminde 34 projeye, 3,2 milyon avro hibe desteği verilmektedir. Bu desteklerle STK'ların kurumsal kapasitesinin artırılması ve STK'lar arası ortaklıkların teşvik edilmesi; aktif vatandaşlık ve STK'ların karar alma süreçlerine katılımının güçlendirilmesi ve aktif vatandaşlık için yasal çerçevenin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Proje Hakkında Bilgi

Proje Adı:	Kırsal Alanlarda Sivil Toplum Gelişimi
Sözleşme Numarası:	TR2016/DG/03/A3-01/018
Proje Koordinatör Faydalanıcısı:	Akdeniz Naturel Yaşam Derneği
Proje İştirakçileri:	✓ Erdemli Ziraat Odası ✓ Mersin İli Arı Yetiştiricileri Birliği ✓ Tarsus Süt Ürünleri Tarımsal Üreticileri Birliği ✓ Mersin Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ✓ Tarsus Tarım, Hayvancılık ve Doğal Kaynakları Geliştirme Derneği ✓ Mersin Tarım ve Orman İl Müdürlüğü ✓ Tarsus Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü ✓ Erdemli Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü ✓ Akdeniz Doğa ve Yaşam Derneği ✓ Mersin Toroslar Doğayı Yaşatma ve Eko Turizm Derneği ✓ Ekolojik Yaşam Girişimcileri ve Gönüllüleri Derneği
Bütçesi:	111.066,00 Avro
Başlama Tarihi:	1 Nisan 2021
Süresi:	12 Ay
Uygulama Bölgesi:	Mersin, Türkiye
Proje İmza Yetkilisi:	Avni TAŞYÜREK
Proje Koordinatörü:	Havva ERAT
Proje Asistanı:	Hasan Burak TAŞYÜREK
Proje İnternet Sitesi:	https://kirsalalanlardasiviltoplumgelisimi.com

Kamuoyuna Tanıtım Toplantısı

PROJE FAALİYETLERİ

Projenin amacı, faaliyetleri, finansman kaynağı hakkında kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla bir kokteyl düzenledik. Programa, kamu kurumlarının temsilcileri, ziraat odaları, tarım ve kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları, tarım sektörüne girdi sağlayan firma ve iş yerlerinin yöneticileri, tarım ve kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren diğer paydaşlar ve basın davet edilmiştir.

Toplantıya Mersin İl Tarım ve Orman Müdürü Arif Abalı, Mersin İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürü Aysun Kıldan, Tarsus İlçe Tarım ve Orman Müdürü Hayri Erdoğan, Mersin İli Arı Yetiştiricileri Birliği Başkanı Adem Kurt ve DOYADER - Akdeniz Doğa ve Yaşam Derneği Başkanı Selçuk Şahutoğlu olmak üzere sivil toplum kuruluşu temsilcileri, kamu kurumu temsilcileri, çiftçiler, eğitmenler ve basın mensupları olmak üzere 110 kişi katıldı.

Mersin İlinde STK'ların Mevcut Durum Analizi

PROJE FAALİYETLERİ

Mersin ilinde tarım ve kırsal kalkınma alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının savunuculuk ve lobicilik kapasitelerinin analizini gerçekleştirdik.

Araştırma kapsamında farklı sivil toplum kuruluşları ile ilişkili olan 8 STK temsilcisiyle odak grup anketi görüşmesi gerçekleştirilmiş ve 255 STK üye ve çalışanıyla da anket çalışması paylaşılmıştır.

Analiz çalışmasında kuruluşların işleyişine dair iç ve dış faktörleri niteliksel olarak sınıflayan SWOT analizi yöntemi kullanılmıştır. Analizde katılan kuruluş temsilcilerine kuruluşlarının yapısı, bölge özellikleri, savunuculuk ve lobicilik, kamusal etki ve tanınırlık, basında tanınırlık ve etki gibi konulara yer verilmiştir.

Bu analiz tarım ve kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları üzerinde savunuculuk ve lobicilik kapasitesi üzerine yapılan ülkemizdeki bizim bildiğimiz ilk analiz olmuştur.

STK'ların Karar Alma Mekanizmaları Eğitimi

PROJE FAALİYETLERİ

Mersin ilinde tarım ve kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren STK'ların karar alma organlarında yer alan üyelerine 30 saatlik savunuculuk, lobicilik ve yabancı ot ilaçlarının kullanımında yapılan yanlışlar eğitimi verildi. Konusunda uzmanlar tarafından verilen kaliteli eğitim sayesinde STK'ların karar alma mekanizmalarının anlayışları, görüşleri ve kapasiteleri artırılmış olup projede faaliyet hedefimize ulaşmış olup projede hedeflenen 20 katılımcı üstüne çıkmıştır.

STK'ların Karar Alma Mekanizmaları Eğitimi

PROJE FAALİYETLERİ

Sivil Toplum Kuruluşu Üyelerinin Eğitimi

PROJE FAALİYETLERİ

Mersin ilinde tarım ve kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren STK üyelerine savunuculuk, lobicilik ve yabancı ot ilaçlarının kullanımında yapılan yanlışlar eğitimi verdik.

Eğitim programı Tarsus, Mersin ve Erdemli olmak üzere üç farklı günde üç farklı noktada gerçekleştirilmiş ve ziraat odaları, üretici birlikleri, dernekler gibi sivil toplum kuruluşları üye 200 kişi başarı ile eğitimlerini tamamlayarak sertifikalarını almışlardır.

Sivil Toplum Kuruluşu Üyelerinin Eğitimi

PROJE FAALİYETLERİ

Yurt Dışı Çalışma Ziyareti

PROJE FAALİYETLERİ

12 STK üyesi ile yapılan savunuculuk ve lobicilik faaliyetleri ile yabancı ot ilaçları ile mücadeleyi gözlemlemek için yurt dışı çalışma ziyareti gerçekleştirdik.

Katılımcılarımız Çekya GreenPeace, Arnika Derneği, Çek Tarım Üniversitesi, Yenilikçi ve Sürdürülebilir Tarım Derneği, Nadace OSF, Çek Tarım Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Prag Büyükelçiliği'ni ziyaret ederek Çekya'da yapılan çalışmaları inceleme fırsatı buldular.

Proje Websitesi, Bilgilendirici Kitapçık ve Broşürler

PROJE FAALİYETLERİ

Proje hakkında bilgilerin, proje amaçlarının, faaliyetlerinin, haberlerin yer aldığı internet sitesi hazırlanmıştır. İnternet sitesine <https://kirsalalanlardasiviltoplumgelisimi.com> adresinden erişilebilmektedir.

Savunuculuk, Lobicilik ve Yabancı Otlarla Doğru Mücadele Yöntemleri konusunda sivil toplum kuruluşlarını bilgilendirmek amacıyla kitapçık ve broşür hazırlanmıştır. Kitapçık ve broşürlerden 1000'er adet basılarak ilgili paydaşlara üyelerini bilgilendirmeleri ve uzun vadeli şekilde faydalanmaları için dağıtılmıştır. Kitapçık ve broşürün online versiyonuna <https://kirsalalanlardasiviltoplumgelisimi.com> ve <https://naturelder.org> adresinden ulaşılabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

[Anasayfa](#) [Proje Hakkında](#) [Proje Faaliyetleri](#) [Proje Haberleri](#) [İletişim](#) [English](#)

Kampanya

PROJE FAALİYETLERİ

Öncelikli olarak Mersin ilinden başlamak üzere tüm belediye kent konseylerinde Tarım ve Kırsal Kalkınma sorunlarını ele alacak çalışma gruplarının (bölümlerinin) oluşturulması ve bu çalışma gruplarına hem kamu hem de sivil toplumun dahil edilerek ortak akıl ve istişare yöntemi ile sorunların çözüme ulaştırılmasını sağlamak amacıyla change.org üzerinde imza kampanyası yürütülmüştür. Bu imza kampanyasına ek olarak farkındalık oluşturmak ve ilgi çekmek amacıyla yamaç paraşütü ve klasik arabacılar etkinliği gerçekleştirilmiştir.

Kampanya

PROJE FAALİYETLERİ

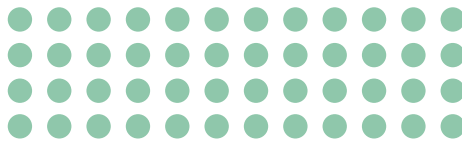

Kampanya

PROJE FAALİYETLERİ

Kampanya sonunda Mersin ilinde, Tarsus, Mezitli, Erdemli ve Akdeniz olmak üzere dört ilçemizin belediye kent konseylerinde tarım ve kırsal kalkınma bölümü oluşturulmuş olup sivil toplum yerel yönetimlerde karar alma mekanizmasına dahil edilmiştir.

Herbisitlerin Sağlıklı Kullanımı Eğitim Programı Çalıştayı

PROJE FAALİYETLERİ

18-19-20 Ocak 2022 tarihlerinde Kamu ve STK katılımı ile “Herbisitlerin Sağlıklı Kullanımı Eğitim Programı Çalıştayı” gerçekleştirdik. Mersin ilinde bulunan tarım ve kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları bir araya gelerek Herbisitlerin kullanımı ile ilgili yaşadıkları sorunları, çözüm önerilerini dile getirdiler. Bunun yanında çalıştaya Mersin ili dışından Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Adana Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi ve Adana İl Tarım ve Orman Müdürlüğü temsilcileri de katıldı.

Çalıştay boyunca katılımcıların birlikte çalışması ile Tarım ve Orman Bakanlığı Çiftçi Eğitim Yayım Programında kullanılmak üzere “Yabancı Otlarla Etkin ve Doğru Mücadele Yöntemleri” kitapçığı ve eğitim sunusu hazırlandı.

Ayrıca “Yabancı Otlarla Etkin ve Doğru Mücadele Yöntemleri” eğitimi Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından 2022 Yılı Yayım Programına dahil edilmiş olup 2023 Yılında 5 Yıllık Yayım Faaliyeti olarak programlanacaktır.

Herbisitlerin Sağlıklı Kullanımı Eğitim Programı Çalıştayı

PROJE FAALİYETLERİ

Proje Final Toplantısı

PROJE FAALİYETLERİ

Projenin uygulanan faaliyetleri, ulaşılan hedefler, finansman kaynağı hakkında kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla bir kokteyl düzenledik. Toplantıya Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Müdür Yardımcısı Mustafa CAN, Adana TAYEM Müdür Yardımcısı Bülent AYHAN, Erdemli İlçe Tarım ve Orman Müdürü Mesut Yıldız, Mut İlçe Tarım ve Orman Müdürü Ekrem BAYIR, Tarsus İlçe Tarım ve Orman Müdürü Hayri ERDOĞAN, Yenışehir İlçe Tarım ve Orman Müdürü Nadi TEKİN'de katıldı.

Toplantıda sivil toplum kuruluşlarından Mersin İli Arı Yetiştiricileri Birliği Başkanı Adem Kurt, Anamur Meyve Üretim ve Pazarlama Kooperatifi Başkanı Ergun Doğan, Bozyazı Dokuma ve Kültür Ürünleri Geliştirme Derneği Başkanı Begüm Balcı, Avrasya Tarım Derneği Başkanı Hatice Dilek Çelikkaya, Mut Kadın Kooperatifi Başkanı Gülsüm Kevser Mut, DOYADER Başkanı Selçuk Şahutoğlu konuşma yaparak projenin kendi kuruluşlarına ve tarıma kattığı değerlerden bahsetti.

Sonuç

1 Nisan 2021 tarihinde başlayarak 12 ay süren proje yolculuğumuzda tarım ve kırsal kalkınma alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının savunuculuk ve lobicilik kapasitelerinin analizi gerçekleştirilmiş, güçlü ve zayıf yönleri belirlenmiştir. Bu konuda çalışan sivil toplum kuruluşları bir araya getirilmiş, bir birliktelik, diyalog oluşturulmuş, 230 sivil toplum üyesine savunuculuk, lobicilik ve yabancı otlarla mücadele eğitimi verilerek kapasiteleri arttırılmış olup karar alma mekanizmalarına dahil olarak yerelde politika oluşturma çabalarında sivil toplumu temsil etmeye hazır hale getirilmişlerdir.

Bu çabamızda bizlerle olan sivil toplum kuruluşları ile oluşturduğumuz birliktelik kampanya faaliyetimizin şekillenmesini sağlamış ve Erdemli, Mezitli, Tarsus ve Akdeniz ilçemizde kent konseylerinde tarım ve kırsal kalkınma çalışma grupları başarı ile kurulmuş ve sivil toplum kuruluşları yerel yönetimlerde karar alma mekanizmasına dahil edilmiştir.

Proje konumuz olan yabancı ot ilaçlarının yanlış kullanımının önlenmesinin ülkemiz ve bölgemiz için öneminin farkında olan ve bu konuda hali hazırda çalışmakta olan proje iştirakçisi kamu kurumlarımız Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Erdemli ve Tarsus İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü projede üstlerine düşen görevi layıkı ile yerine getirmiş, sivil toplum kuruluşları ile çalıştay faaliyetimizde masaya oturarak sorunların çözümü için birlikte çalışmış, bir eğitim programı oluşturarak kendi çiftçi eğitim faaliyetleri içerisine dahil etmişlerdir.

Proje çıktıları bütün olarak göz önüne alındığında;

Yerel STKlar'ın iletişim ve savunuculuk yeteneklerinin gelişmesi ile Tarım ve Kırsal Kalkınma alanında politika ve karar alma süreçlerine daha aktif demokratik katılım yoluyla sivil toplum gelişmiş,

Mersin ilinde Erdemli, Mezitli, Tarsus ve Akdeniz kent konseylerinde yerel Tarım ve Kırsal kalkınma alanında çalışan STK'lar için bölüm açılmış,

Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından çiftçi eğitim programına herbisitlerin sağlıklı kullanımı eğitim programı eklenmiş, Yabancı otlarda herbisit kullanımı bilinçlenen sivil toplum üyeleri sayesinde azalmış, azalmaya devam edecek ve yabancı ot mücadelesinde alternatif yöntemler yaygınlaşması ile sağlıklı gıda üretimi de zamanla artacaktır.

Sonuç olarak projemiz Türkiye'de, tarım ve kırsal kalkınmanın en büyük faktörlerinden biri olan Mersin ilinde tarım ve kırsal kalkınma alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının kapasitesinin geliştirilmesi ile politika ve karar alma süreçlerine dahil edilmesi ile Akdeniz bölgesi başta olmak üzere tüm Türkiye'de tarım ve kırsal kalkınma başta olmak üzere sivil toplumun güçlenmesi, yerel yönetimlerde sivil toplumun dahil edilmesinin faydalarına farkındalığının oluşturulması açısından faydalı olmuştur. Zira yukarıda bahsettiğimiz bütün faaliyetlerimiz yerelde, özellikle de tarım ve kırsal kalkınma alanında ilkleri temsil etmekle birlikte kent konseylerinde çalışma gruplarının oluşturulması, eğitim programının oluşturulması ve süreklilik kazanması gibi ölçülebilir ve somut çıktıları ile projemiz başarıya ulaşmasının yanı sıra kamu ve sivil toplumun yerelde nasıl birlikte çalışabileceklerine, sivil toplumun politika ve karar alma süreçlerine dahil olmak için gerçekleştirmesi gereken aşamalara örnek oluşturacak niteliktedir.

Ancak tüm bu gelişmelerin ülkemiz geneline yayılması ve ulusal alanda bir fark yaratması için yeni projelerin geliştirilmesi ve daha fazla efor harcanması gerektiği göz ardı edilmemelidir.